

Arratsaldeon

LEHEN SOROSPENAK MENDIAN

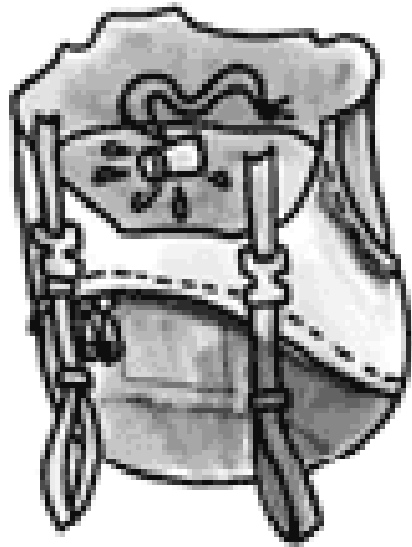
Tito Grijalba- Inés Asequinolaza
Inda Mendi M.B.
Zumaia, 2008 maiatza

Ardura Orokorrak

- Arazorik ez izateko modurik onena berauek sahiestean datza.
- Zailtasun tekniko eta fisiko egokiak dituen ibilbideak aukeratu.
- Taldeko maila, bertako kiderik ahulena duen maila bera da.
- Istripuren bat izanez gero, egiten dakizuna soilik egin, batez ere okerragoa den zerbait gerta ez dadin.
- Urduritasuna sahiestu eta lasaitasuna mantendu.

Prebentzio Neurriak

- Informazioa: eguraldia, ingurua eta ibilbidea
- Ekipaje egokia: botak, erropa, txapela, betaurrekoak, motxila eta makila.
- Dieta egokia: afari eta gosari ugariak, ibilaldian zehar tarteka-tarteka jan.
- Hidratazioa: pixaren koloreak esango digu, gure hidratazio maila zenbatekoa den.
- Prestakuntza fisikoa.
- Tetanoen aurkako txertoa.
- **ZUHURTZIA**

Larrialdietarako telefono
europarra

112

- Animalien hozkada eta ziztada
- Landareen intoxikazioa
- Traumatismoak

Animalien ziztada eta hozkadak

- **Ugaztunak:** Saguzarrak

- **Artropodoak**

- Intsektuak

- Erleak, listorak
- Eltxoak, ezparak
- Pinu-beldar

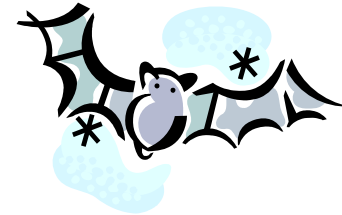
- Araknidoak: kaparrak, armiarmak eta eskorpioiak

- **Sugeak:** Montpellierko sugea eta sugegorria

Ugaztunen hozkadaka

- Zauriaren azterketa
- Zauria betadine, ura eta xaboi ugarirekin garbitu.
- Min hartutako gorputz-adarra geldirik eta jasota izan.
- Sahiestu saguzarrak hartzea eta ukitzea.

erlea

erlastarra

liztorra

Sintomak eta seinaleak

- Erreakzio **zehatzak**: azaleko hantura eta gorritasuna, oso mingarriak.
- Erreakzio **orokorrak**:
  - Toxikoak: era askotako ziztadengatik.
  - Inmunologikoak: erreakzio alergikoa.

Intsektuen ziztada

- Eztena atera presiorik egin gabe
- 15 minutuz izotza izan.
- Gorputz-adarra igo.
- Analgesikoak.
- Hidrokortisonazko pomada %1ean

Pinu-beldarra

- Substantzia urtikarizanteak liberatzen dituzten glanduladun ileak.
- Azalera itsatsita dauden ileak esparatrapu zati batekin aska daitezke.
- Hazkura oso sakona bada, hidrokortisonazko krema.

Kaparrak

- Odolez elikatzen diren parasitoak.
- Rickettsien bidez parasitatutakoak dira %20.
- Eltxoek kaparrek baino gaixotasun gehiago zabaltzen dituzte.
- Lehen orduetan hateratzeko errazak.
- Gasolina, eter edo inzektizidarekin hiltzea komeni.
- Pintzekin heldu eta zuzen baina xuabe bota.
- Eskuak ongi garbitu eta ondoren betadine eman.

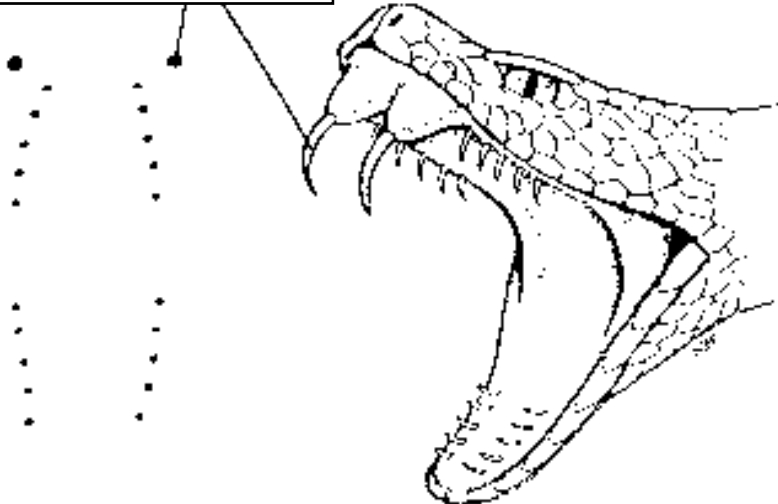
Mordedura
de serpiente

Sugegorri

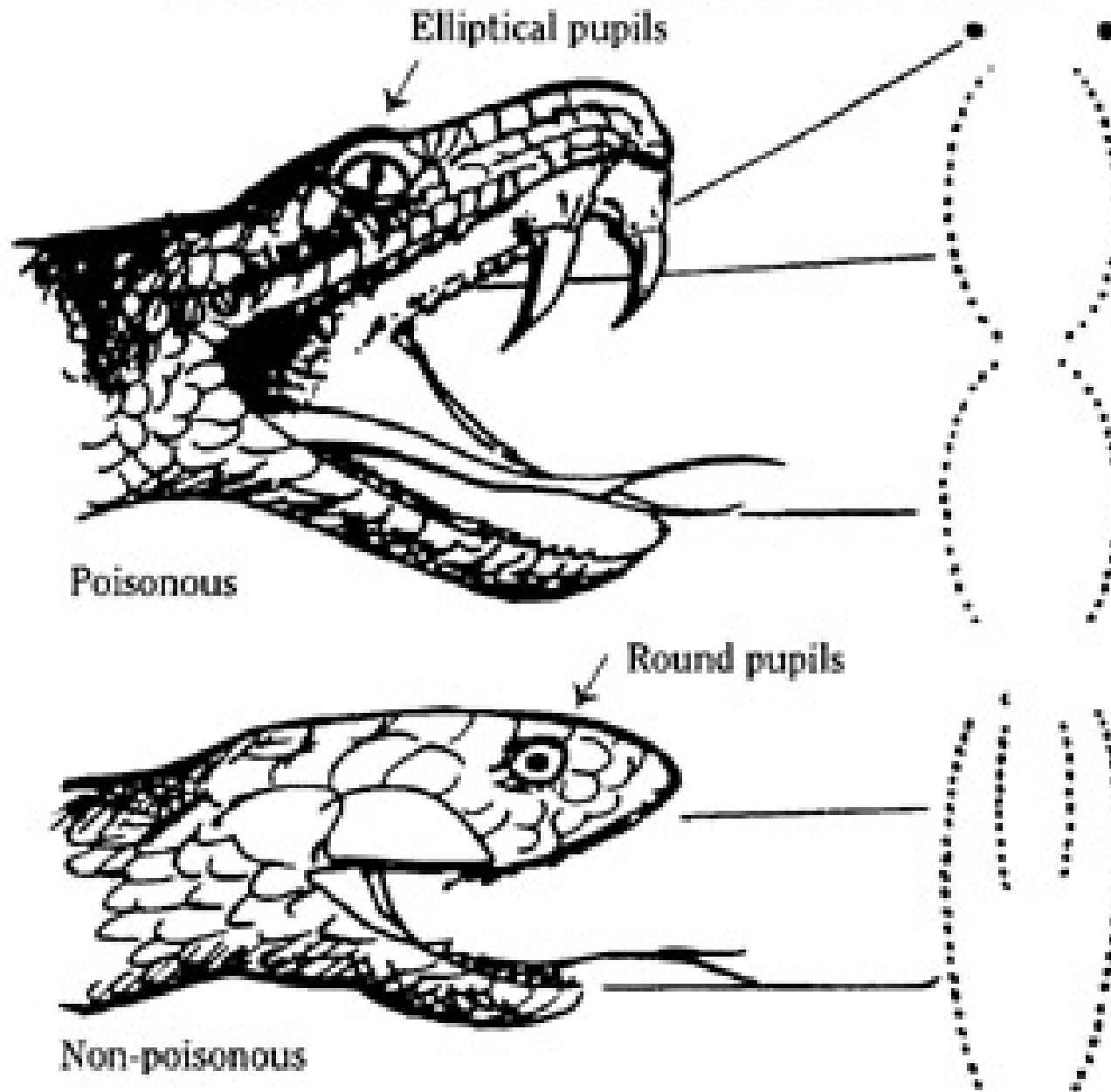

Marcas de dientes

Montpellierko sugea

SNAKE BITE TEETH PATTERNS

Seinu eta sintomak

● Zehatzak

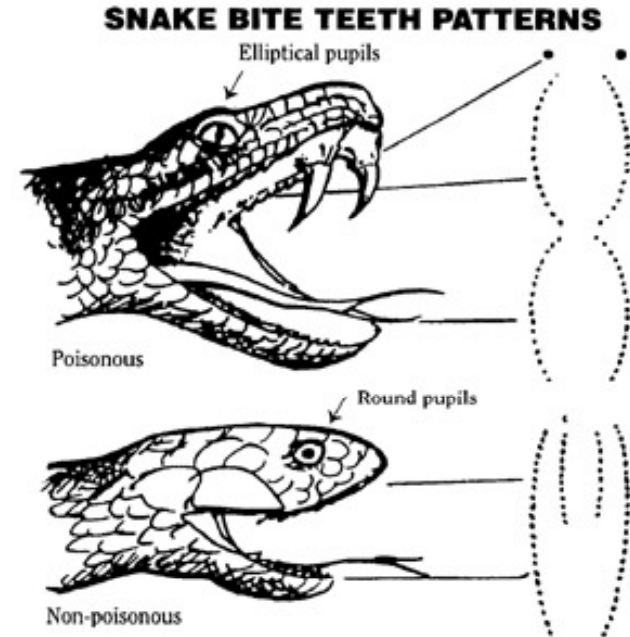
- Mina
- Edema (handitasuna)
- Gorritasuna, hematoma eta anpoilla.

● Orokorrak

- Liseri aparatukoak: goragalea eta gonbitoa.
- Neurologikoak: buruko mina, konbultsioak, bertigoa eta agitazioa.
- Kardiobaskularak: hipotentsioa, takikardia

Tratamentua

- Hankada egiaztatu
- Lasaitasuna mantendu.
- Ez hasi korrika. Gaixoa ahalik eta gutxien mugituaz eraman.
- Xurgatzea ez da oso eraginkorra.
- 30 minutuz ur hotza.
- Ur eta xaboi askorekin garbitu. Ez ipini iodorik.
- Zauritutako lekua immobilizatu. Zauritatuko atala gorputza bera baino baxuago mantendu.
- Analgesikoa. Aspirina sahiestu
- Ospitalera eraman.

LANDARE
POZOIDURAK

Landare bidezko intoxikazio kasuen tratamendua

iiiSAHIESTU, SAHIESTU, SAHIESTU!!!

- Zuzenean ospitalera eraman. Berau kontsumitu duten eta sintomarik ez dutenak ere ospitalera bidali.
- Kontsumitutako perretxikuak ospitalera eraman.
- Bomitoa hasierako orduetan da erabilgarri.
- Konortetik gabeko pertsonetan debekatuta.

Gorputz-adarretako traumatismoak

- **Hausturak:** Hezurrei eragiten die.
- **Zaintiratu eta luxazioak:** Lotailu artikularrei eragiten die.
- **Giharretako lesioak:** kalanbreak, kontrakturak, giharretako mina eta giharren haustura.

Hausturak

Seinale eta sintomak:

- Traumatismo bat izana aurretik.
- Zauritutako lekuan momentuan sortutako min handia.
- Inpotentzia funtzionala
- Itxuragabetasuna
- Soma daiteke karrakaren bat.

Haustura baten aurrean nola jokatu

- Gaixoa **Aztertu** beste arazorik ez duela ziurtatzeko
- Beretzako **komodoena den posturan** ipini minik ez hartzeko.
- Zauria duen lekutik eraztuna, pultserak, erlojua eta abar.. **kendu**
- **Ez** saiatu haustura gutxitzen.
- Ospitalera eramateko gaixoa **inmobilizatzen** saiatu

Zer egin zaintiratu baten aurrean

● Sintomak:

- Mina
- Haunditasuna
- Inguruak kolore morea hartzen du
- Artikulazioa mugitu daiteke nahiz eta mingarria izan.

● Tratamendua:

- Artikulazioa geldirik izan.
- Izotza edo hotza.
- Bendatu eta inmovilizatu.
- Larritasunaren arabera ospitalera eraman.

Bihurdurak

● Sintomak

- Mina
- Haunditasuna
- Artikulazioak bere forma eta funtzionalitatea galtzen du

● Tratamendua

- Dagoen postura berdinean inmovilizatuko dugu.
- Ez da egokia trakzioa, horren bidez lesioak areagotu daitezke.

Bendajeak

Gauza askotarako balio dute: zauriak estaltzeko, gorputz-adarrak geldirik izateko eta apositoak lotzeko.

- Ahalik eta posizio komodoena
- Artikulazioak posizio funtzionalean.
- Haustura bat dagoela sumatzen badugu, artikulazioa immobilizatu goitik eta behetik.
- Behatzak agerian utzi.
- Immobilizatzeko ferulak behar dira.

Eskuetako eta behatzetako bihurtura eta hausturak.

- Eskua modu funtzionalean bendatu, (teniseko pelota bat helduko balu bezala).

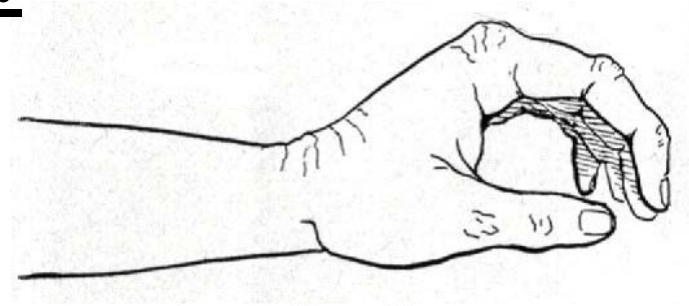
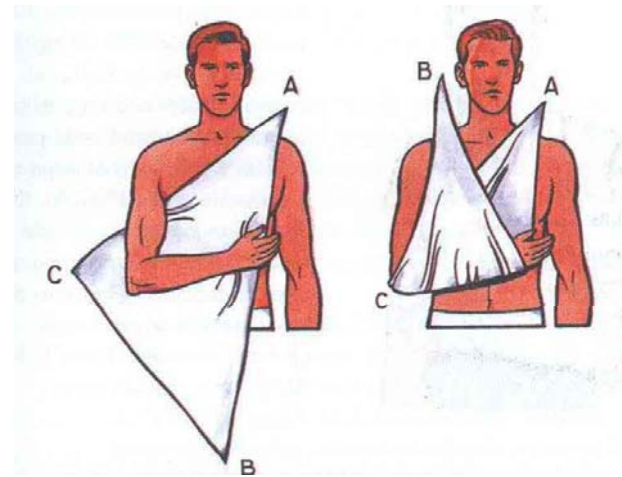

Figura 10

- Beso euskarri batekin jaso zauritutako lekua.

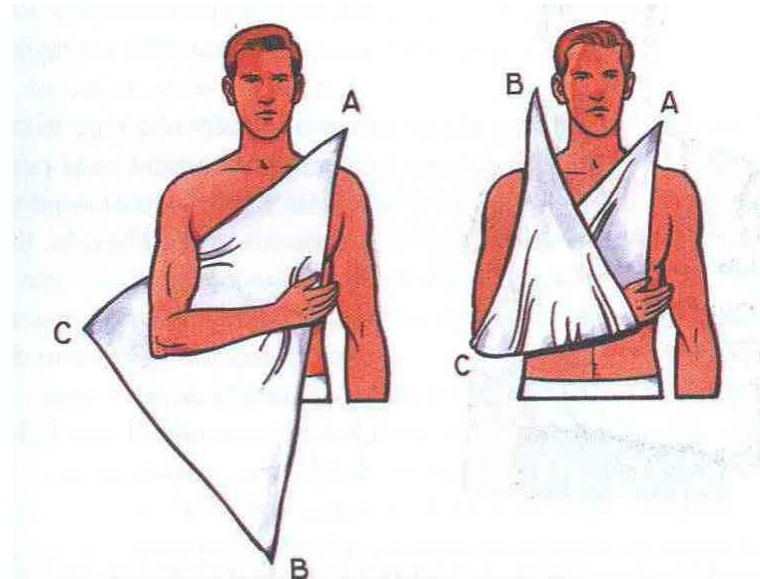
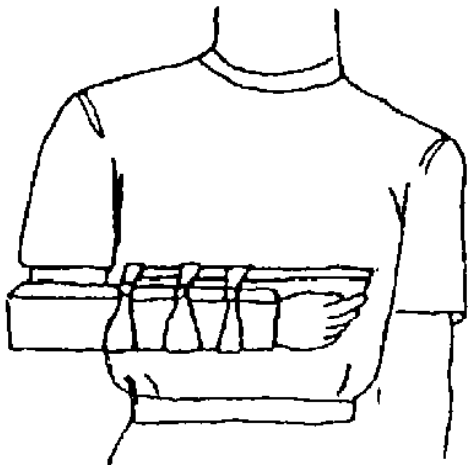

- Behatzak: alboko behatzarekin elkartuaz inmovilizatu.

Besagainari eragiten dioten hausturak

- Tratamendu orokorra: eskumuturra eta ukondoa immobilizatu zuzen 90 gradutara.

Sorbalda, ukondo eta besoko hausturak

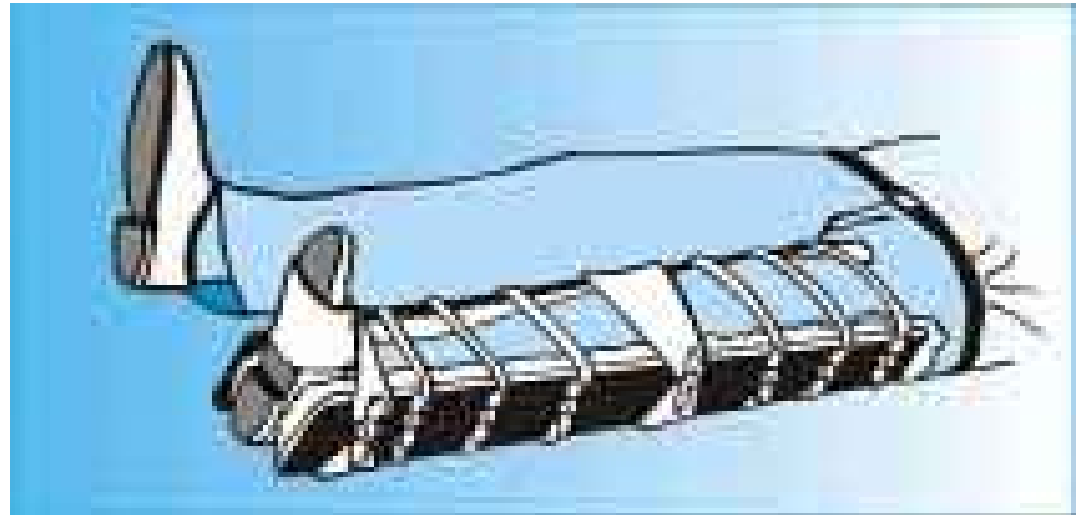
Klabikulako hausturak

Femur haustura

- Ferula ezarri
- Analgesikoa
- Ospitalera eraman.

Tibia eta perone hezurren haustura

Orkatilleko zaintiratu

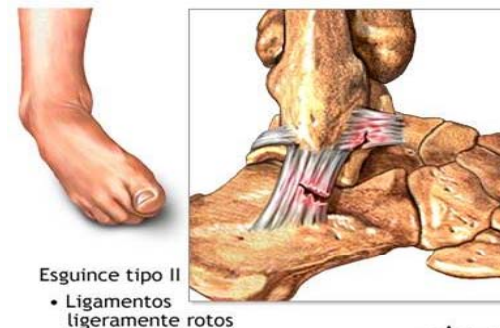
● 1. **Gradua:**

Sintomarik gabe egon ondoren,
min handia.

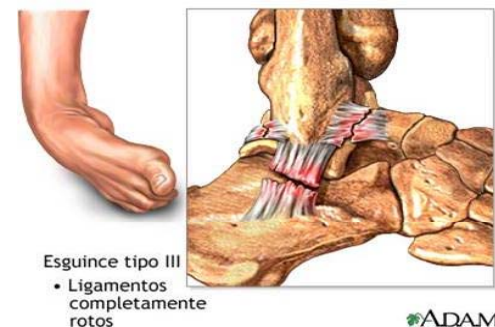
● 2. **Gradua:**

Tumefakzioa hasierako orduetan.
Hematoma beranduago ateratzen da.

● 3. **Gradua:**

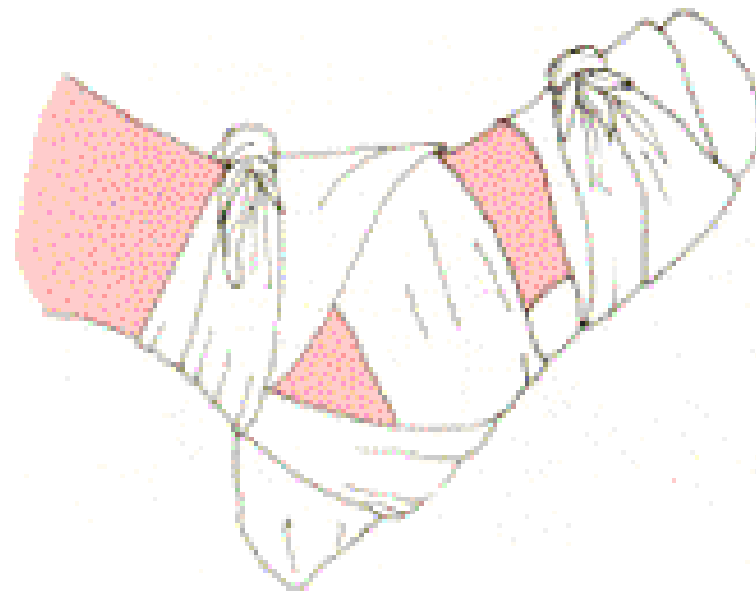
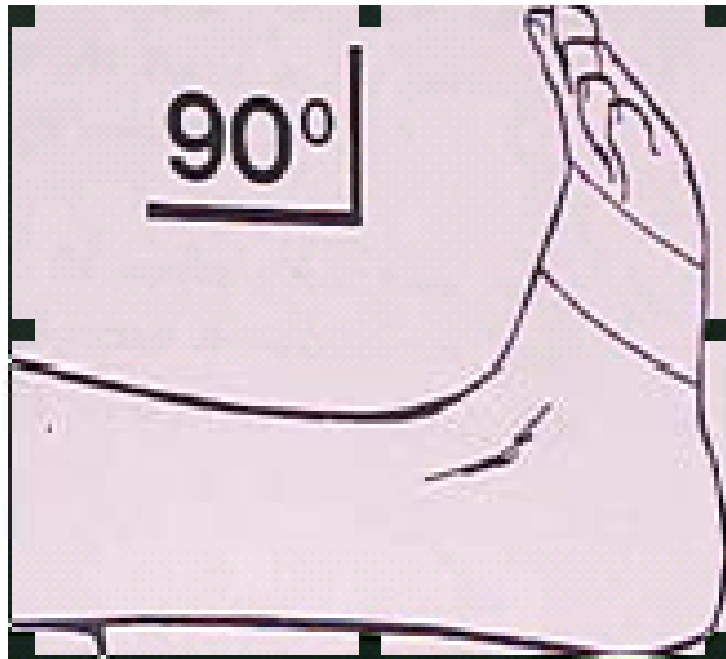
Min handia momentuan.
Hematoma berehala ateratzen da eta batzutan gaixoak urradura antzematen du.

Tratamendua

- Hotza ipini 15-20 minutuz 4 ordutik behin.
- Bendajea, benda elastiko batekin.
- Atsedena.
- Antiinflamatorioak.

Orkatilleko bendajea

11)

Fig - 9

Fig - 10

Fig - 11

Atal biguneko lesioak

- Kontusioak, kolpeak edo beltzuneak.
- Urradura: erorketa garaian belarrarekin edo elurrarekin kontaktua izatea.
- Zauriak.
- Anpoilak.
- Hematoma ungueala.

Urradura eta zauriak

- Hemorragia kontrolatu:
  - Apositu bidez odolez dagoen zauria estali.
  - Zauritutako lekua jaso.
  - ***Torniketea: hau anputazioak daudenean kontrolatu ezin daitezkeen odoleztatze kasuetan.
- Zauria sakon garbitu.
- Urradura eta zaurietan ez da aholkatzen betadine eta mikromina ematea.
- Zauria txikia bada eta inguru garbian badago, libre utzi estali gabe. Gainontzean estali.

Anpoilak

Prebentzioa: Ondo pentsatu botak noiz eta nola estreinatu.

- Botak ondo estutu.
- Roze puntuak badaude, esparadrapo zati batzuk ezarri. Hiru edo lau zati esparadrapo.
- Talkoa edo baselina.
- Bidean zoazela, mina baduzu, gelditu eta esparadrappoa ipini.

Tratamendua:

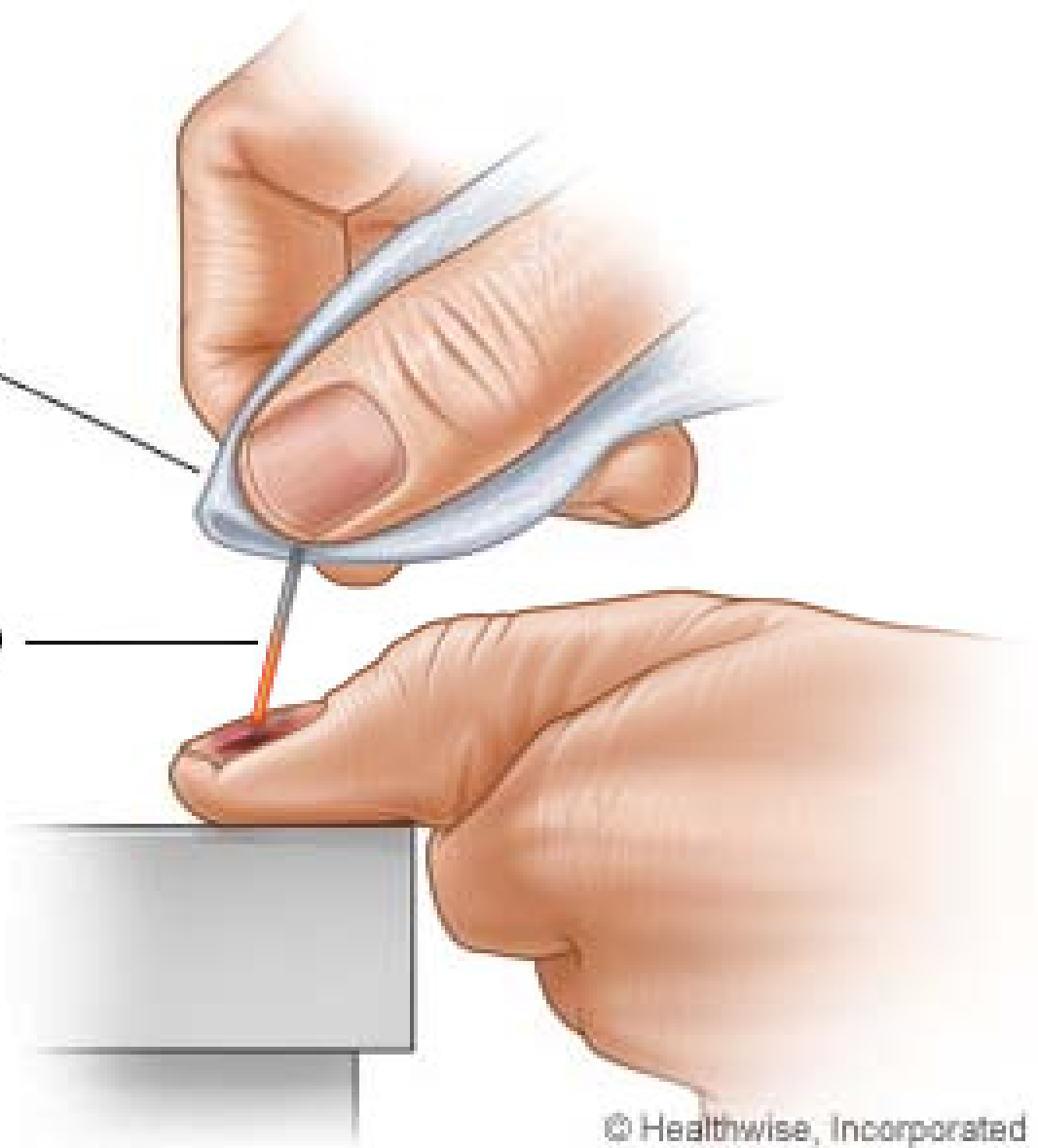
- ¿Anpoila ur desinfektatuarekin hustu?
- Betadinekin garbitu.
- Compeed-ekin estali.

SUBUNGUEAL HEMATOMA

trapo limpio
y grueso

sujetapapeles que ha sido
enderezado y calentado

Mendiko botikina

- Botikinaren pisua eta tamaina.
- Mendi ibilaldiaren iraupena.
- Mendizaleen ezaugarriak eta mendizale kopurua.
- Sendatzeko materialarekin inprobisatzeko aukera.
- **Erabiltzen dakiguna soilik eraman.**

Mendiko botikin baten osaketa

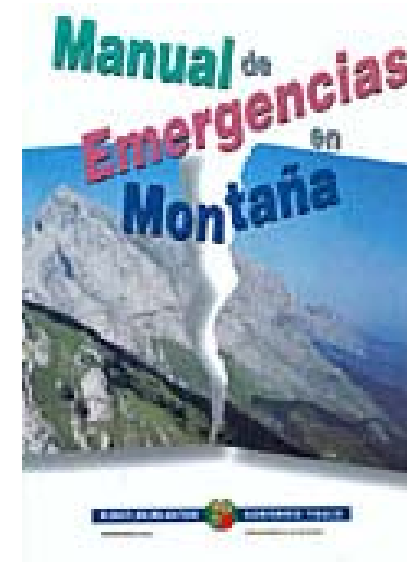
- Salbamendurako manta bat (hotzetik babesteko, zilarrezko aldea gorputzaren alderako eta berotik babesteko zilarrezko aldea kanpokaldea).
- 20x20eko gasak
- 5x10eko benda elastikoa.
- Telazko esparadrapo rolo bat.
- Compeed
- Guraizeak.
- Iodatutako Povidona.
- Zapi haundi bat.
- Paracetamol 500 mgr., ibuprofeno 400
- Erabilera pertsonaleko ohiko medikamentuak.
- Telefono mugikorra.

Bibliografía

Manual de emergencias en montaña.

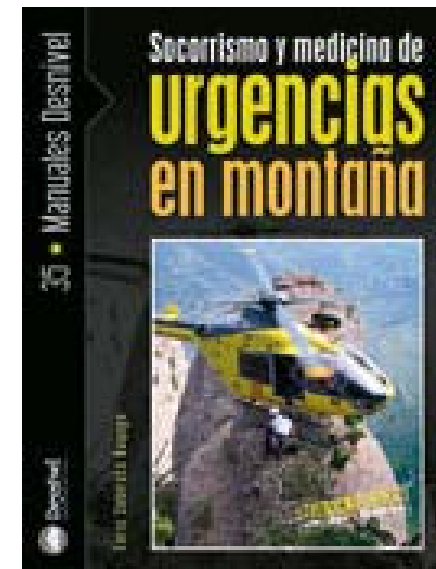
R. Gárate, K.Lizarraga, R. García Cuesta,R.
Elkoro, J. Armentia, A. Burcio, R. Arregui,X.
Garoia

Servicio Central de Publicaciones del
Gobierno Vasco. 2006

Socorrismo y medicina de urgencias en montaña

Enric Subirats Bayego. Ed. Desnivel.
2006

Eskerrikasko

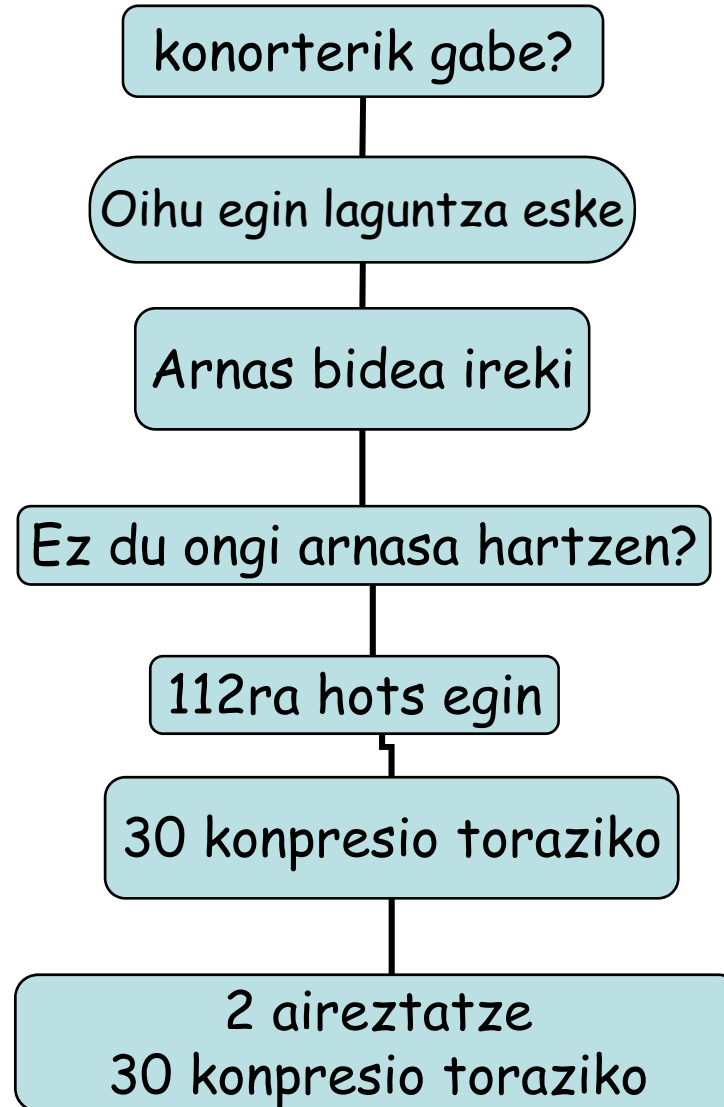
Arratsaldeon

RCP (Erreanimazio kardiopulmonarra)

- Bihotza eta arnas aparatua gelditzean gaixo bati aplikatzen zaizkion teknika multzoa.
- Arnas mugimendu eta pultsua ez izatean oinarritzen da.
- Erreanimazio kardiopulmonarra momentuan burutu ez gero bizi iraupena bi edo hiru aldiz biderkatzen da.
- Bihotz gelditzearen pronostikoa lehenengo lau minutuetan burutzen ez bada okerrera egingo da.
- Oinarrizko RCPa: ekiporik eta medikazio berezirik gabe egiten da.
- Ingurua ebaluatu eta gaixoa babestu

Oinarrizko RCP baten sekuentzia

Konortetik gabe?

Oihu egin laguntza eske

Arnas bidea ireki

Ez du ongi arnasa hartzen?

112ra hots egin

30 konpresio toraziko

2 aireztatze
30 konpresio toraziko

Konstziente

Konortetik gabe?

Oihu egin laguntza eske

Arnas bidea ireki

Ez du ongi arnasa hartzen?

112ra hots egin

30 konpresio toraziko

2 aireztatze
30 konpresio toraziko

Konortetik gabe?

Oihu egin laguntza eske

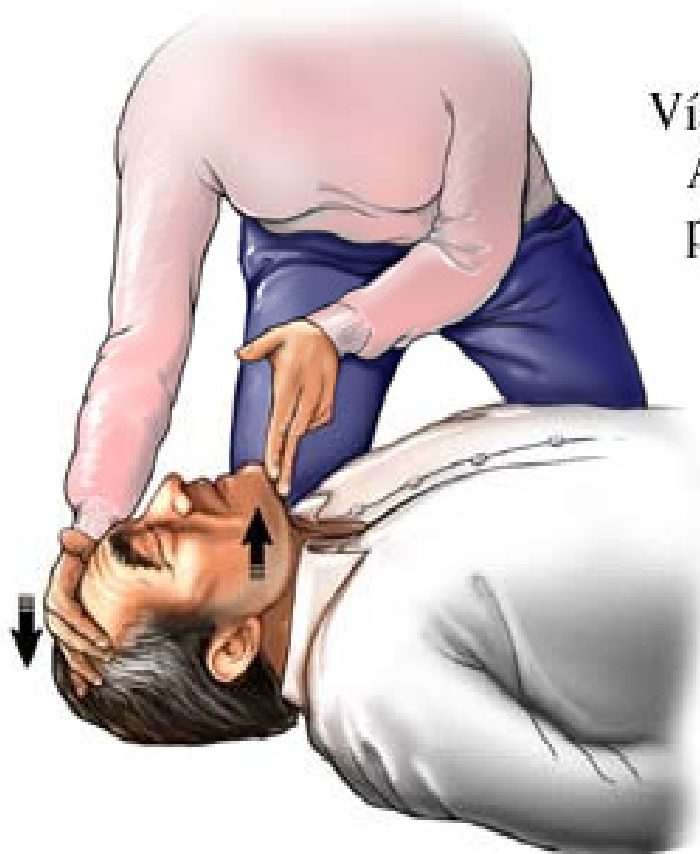
Arnas bidea ireki

Ez du ongi arnasa hartzen?

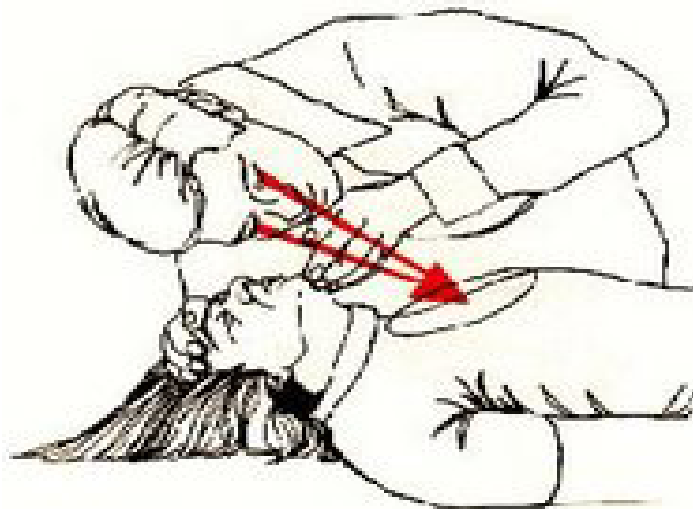
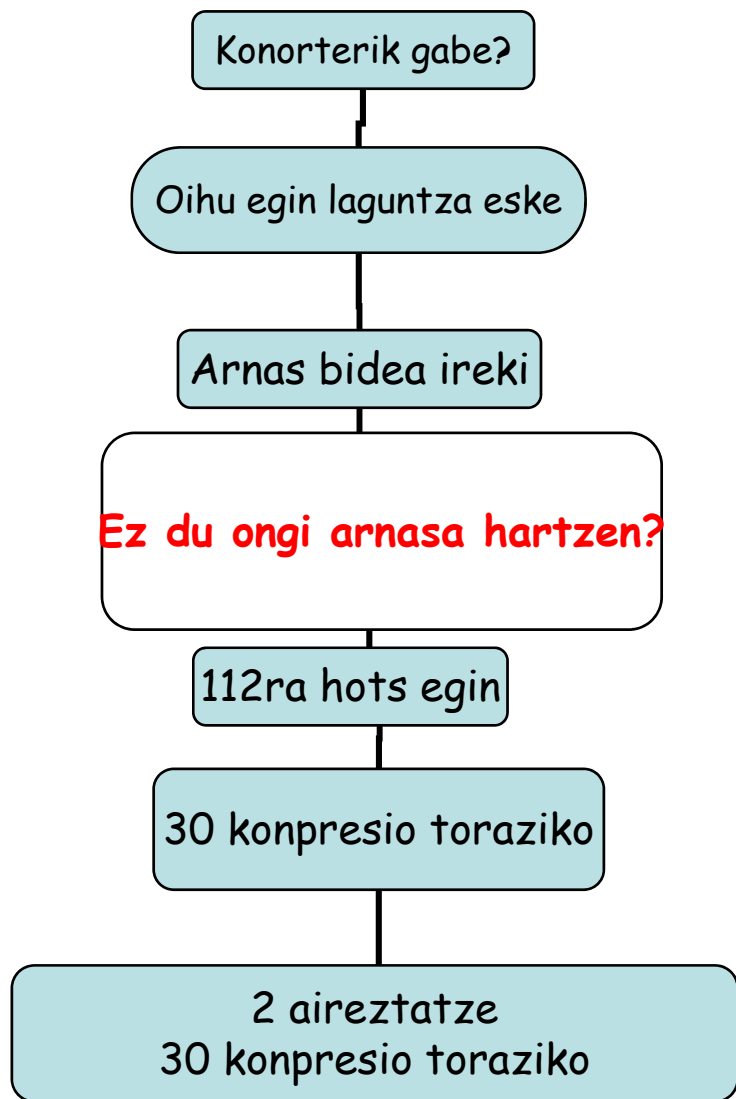
112ra hots egin

30 konpresio toraziko

2 aireztatze
30 konpresio toraziko

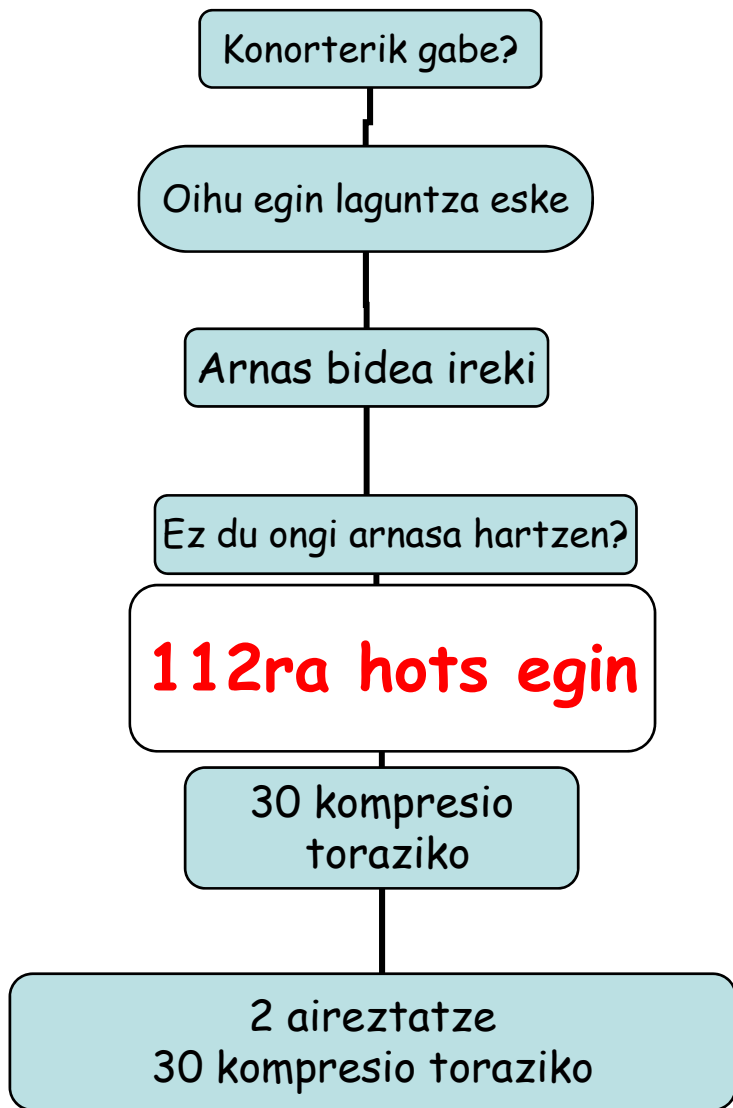

Vía aérea:
Acomode la cabeza
para abrir la vía aérea.

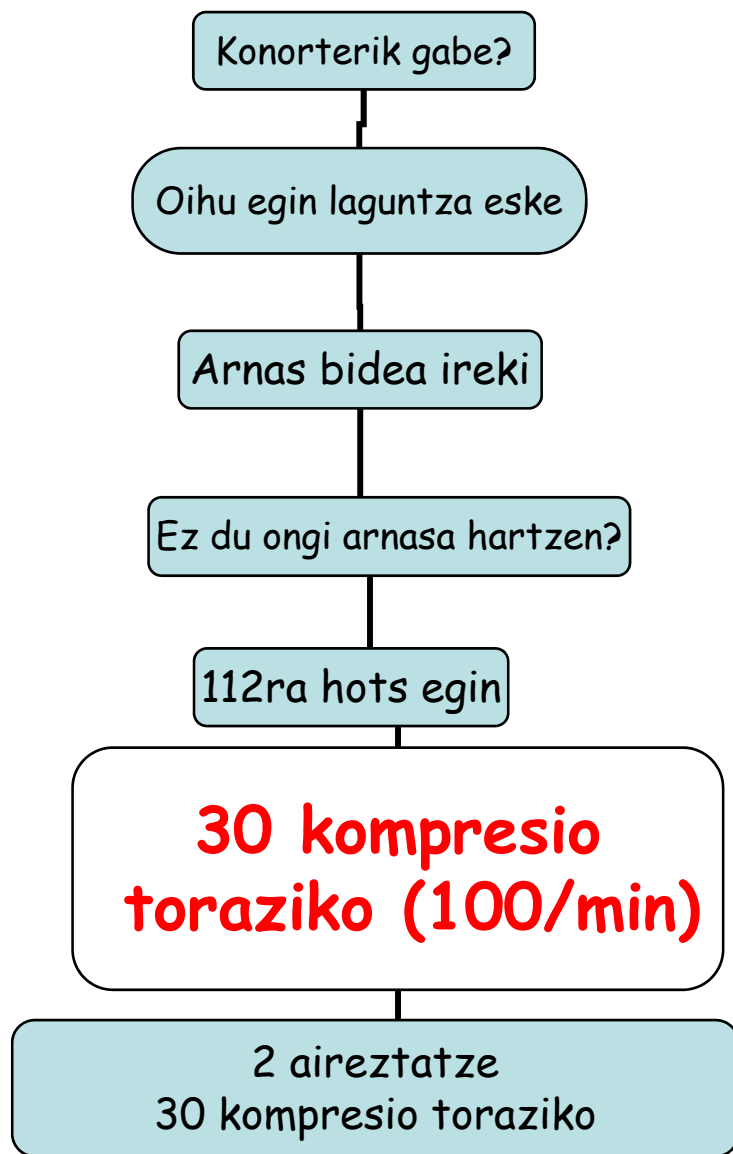

- ikusi
- entzun
- sentitu

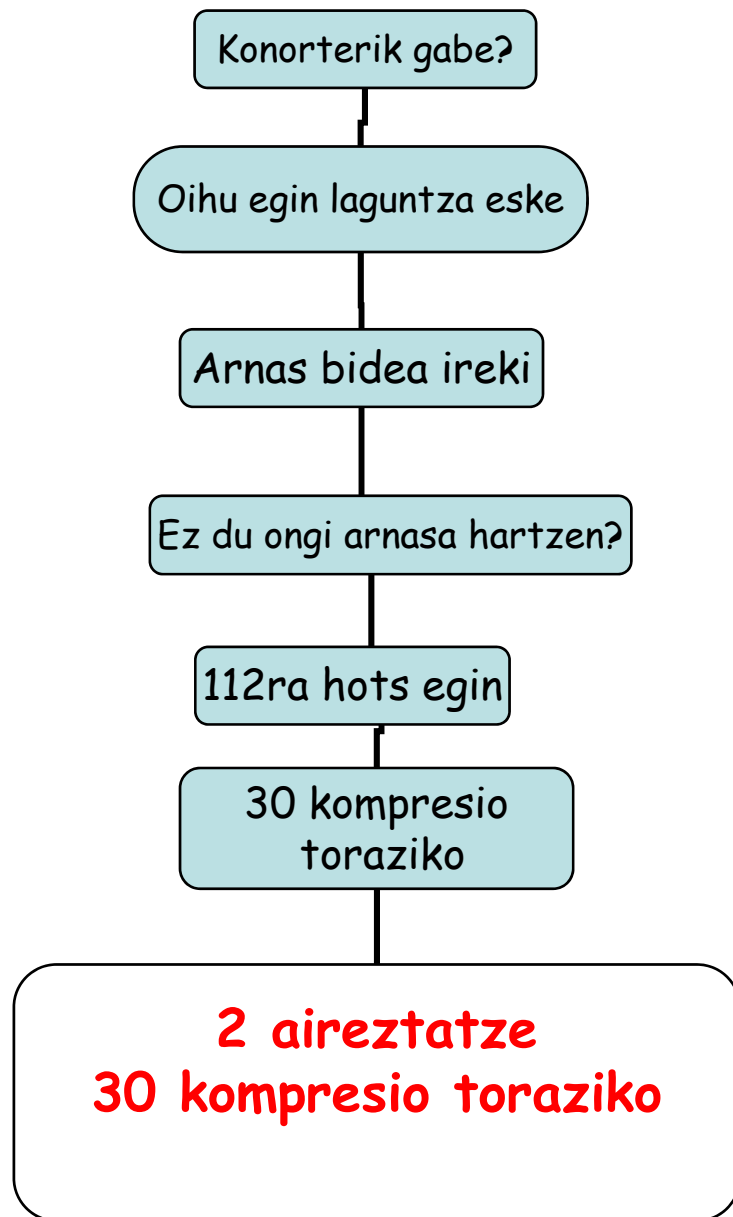

KONPRESIO TORAZIKOA

- Eskuko orpoa bular erdian ipini.
- Beste eskuko orpoa lehenengoaren gainean ipini.
- Eskuak elkartu.
- Ziurtatu sahietsean, sabelaldean edo esternoi bukaeran presiorik ez egiten.
- Bertikalki ezarri gaixoaren bularrarekiko.
- Estutu esternoia 4-5 zm.

ITOTZEA

- Itotzea gertatzen denean, guztia ongi irtetzeko aukerak areagotu egiten dira konpresio abdominalak bizkarrean ematen diren zartadekin **nahasten** badira.
- Ahotik material solidoren bat atera behar izanez gero, **begibistan dagoena bakarrik atera.**

ITOTZEA

- **Seinale arinak** - estula egitera animatu.

- **Seinale larriak,**
konortearekin

- 5 zartada bizkarrean
- 5 konpresio abdominal

- **Konorterik gabe:**

- Gaixoa lurrean ipini.
- Larrialdi serbitzua martxan jarri.
- RCP teknikarekin hasi.

Se coloca el puño por encima del ombligo de la persona, con el pulgar contra el abdomen

adam.com

Eskerrikasko